

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta 31.10.2024

Lausunnon antaminen aluehallitukselle vuoden 2025 talousarviosta ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelmasta

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Rajahalme Ville
Virtanen Toni

Päätösehdotus

Konsernipalvelujen johtaja Syrjänen Markus

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta päättää

- antaa lausuntonsa aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelmaksi ja
- tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa.

Käsittely

Päätös

Selostus

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan tehtävänä on hallintosäännön 59 §:n mukaan lausua aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi ja seurata oman vastuualueensa osalta talousarvion toteutumista. Lausunto laaditaan erityisesti lautakunnan strategisten vastuualueiden näkökulmasta.

Tulevaisuus- ja kehittämislautakunnan strategisena vastuualueena on käsitellä ja linjata tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, osaamista ja koulutusta sekä korkeakoulu- ja yritysyritystyötä. Lautakunta seuraa ja arvioi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, kestävästä kehitystä hyvinvointialueella, yhteistyötä kuntien kanssa sekä alueen demografista kehitystä. Lisäksi lautakunnan strategiseen vastuualueeseen kuuluu digitalisaation mahdollisuuksien tunnistaminen.

Talousarvion ja -suunnitelman taustaa

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Lisäksi hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee olla katettuna

taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä. Siten taloussuunnitelman 2025–2027 tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään suunnitelmavuoden 2026 loppuun mennessä, siten että vuosina 2023–2024 syntynyt alijäämä tulee tähän mennessä katettua.

Hyvinvointialueen taloussuunnitelman perustuu aluevaltuuston vahvistamaan hyvinvointialuestrategiaan ja palvelustrategiaan sekä pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Aluehallitus on kokouksessaan 10.6.2024 § 88 hyväksynyt suunnittelukehyksen, jossa on linjattu periaatteet hyvinvointialueen taloussuunnitelman 2025–2027 laadinnalle. Suunnittelukehyksen lisäksi talousarviovalmistelussa on huomioitu osavuositarkastuksen 1.1.-30.6.2024 tilinpäätösennuste sekä valtiovarainministeriön 23.9.2024 päivitetty vuoden 2025 rahoitusennuste.

Hyvinvointialuetalouden valtakunnalliset haasteet näyttävät nykyennusteiden mukaan jatkuvan kuluvan vuosikymmenen puoliväin ylitse ja valtaosa hyvinvointialueista ei tule kattamaan alijäämiään vuoden 2026 loppuun mennessä. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on onnistunut vuonna 2024 poikkeuksellisen hyvin alijäämäkehityksen taittamisessa, mutta tuleva lähivuodet tulevat näyttäytymään niukkoina. Menojen kasvua tulee hidastaa perusurasta tuntuvasti, jotta riittävä tulos saavutetaan alijäämien kattamiseksi. Vuodesta 2025 alkaen tulos kääntyy positiiviseksi ja vuoden 2026 jälkeen hyvinvointialueen taloudellinen tilanne tulee nykyennusteen mukaan helpottamaan. Tällöin myös perusuran mukainen eli palvelutarpeen kasvusta ja inflaatiosta johtuvan menojen kasvu käyttötaloudessa mahdollistuu.

Hyvinvointialueen talouden tilanteen perusteella talousarvio sisältää merkittäviä sopeutustoimia. Sopeuttaminen perustuu palvelustrategian tavoitteistoon. Lähivuosien talouden sopeutusten rinnalla oleellista on panostaa palveluiden tärkeisiin rakennemuutoksiin ja perustason vahvistamiseen, millä varmistetaan vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut pidemmällä aikavälillä. Näiden teemojen ympäriltä on tunnistettu tulevien vuosien kärkihankkeet, joiden toimeenpanoon on varauduttu talousarviossa määräraharauksin mm. avosairaanhoidon ja digipalveluihin.

Talousarvion ja -suunnitelman käsittely hyvinvointialueella

Vaikuttamistoimielimet, palvelut ja resurssit -lautakunta, tulevaisuus- ja kehittämislautakunta, valmius- ja turvallisuuslautakunta sekä kansalliskielilautakunta lausuvat talousarvioesityksestä lautakuntien osalta strategisten vastuualueiden näkökulmasta ja vaikuttamistoimielinten osalta lakisääteisten tehtäviensä näkökulmasta kokouksissaan 29.-31.10.2024.

Aluevaltuuston neuvottelutoimikunta käynnistää taloussuunnitteluneuvottelut 4.11.2024. Neuvotteluita jatketaan 7.11.2024 ja 8.11.2024.

Neuvotteluiden perusteella hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen tehdään tarvittaessa täsmennykset, jonka jälkeen aluehallituksen on määrä käsitellä talousarvio ja -suunnitelma kokouksessaan 25.11.2024.

Aluehallitus antaa esityksensä siten, että aluevaltuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta 10.12.2024.

Liitteet

- 1 Hyvinvointialuejohtajan esitys talousarvioksi vuodelle 2025 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2025-2027
- 2 Lausuntopyyntö vuoden 2025 talousarviosta ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmasta sekä vuosien 2026-2029 investointisuunnitelmasta tulevaisuus- ja kehittämislautakunnalle

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria